

ІНСТРУМЕНТАРІЙ МОДЕЛІ ВНУТРІШНЬОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ ПРОЦЕСУ СОЦІАЛІЗАЦІЇ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Виявлено набір інструментів для моделювання внутрішнього фінансового контролю процесу соціалізації на регіональному рівні.

Определен набор инструментов для моделирования внутреннего финансового контроля процесса социализации на региональном уровне.

This paper defines the tools for modelling internal fiscal control of the socialisation processes at the regional level.

соціальний розвиток, фінансовий контроль, регіон, соціальний стан

В умовах збільшення обсягу надання соціальних послуг та трансформації суспільства з метою розвитку особистості та єдності духовних цінностей до економічного аспекту розвитку необхідно додати потенціал соціалізації.

Складовими компонентами соціалізації є: 1) підвищення рівня соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць (АТО); 2) забезпечення стабільного рівня оподаткування суб'єктів господарювання; 3) складення оцінки (фотокартки) рівня соціального стану АТО та формування їх соціальних кадастрів як базових для подальшого регулювання; 4) вирівнювання фінансових умов регіонів у спосіб забезпечення єдиних стандартів громадських послуг.

Дійовим інструментом підвищення соціального розвитку регіонів є європейські стандарти державного внутрішнього фінансового контролю (ДВФК) COSO [1], які забезпечують своєчасне відслідковування відхилення результатів управління цим процесом від поставленої мети та коригування контрольних заходів. Процес ДВФК включає внутрішнє середовище контролю; визначення ризиків щодо досягнення поставленої мети; контролюючу діяльність; інформаційне забезпечення; моніторинг та супровід. Метою державного внутрішнього фінансового контролю підвищення соціалізації регіону є використання потенціалу його соціалізації. Тоді ризики, як можливі перешкоди для досягнення зазначеної мети, їх ймовірність та вплив такі:

1. Відсутність єдиних стандартів державних і громадських освітніх послуг, послуг охорони здоров'я, культурно-мистецьких, фізкультурно-оздоровчих послуг на всій території держави. Обсяг їх надання визначається залежно від фінансово-бюджетних можливостей місцевого самоврядування, тому ймовірність і вплив цього ризику визначені високими.

2. Відсутність об'єктивної інформаційної матриці рівнів соціального стану АТО, які є базовими для подальшого регулювання процесу соціалізації. Ризик (2) визначений із середньою імовірністю й таким же впливом, що ґрунтується на наявності близько 100 тис. соціально-статистичних показників але відсутністю комплексного визначення соціального стану територій (регіонів) [2].

3. Внесення змін до порядку оподаткування суб'єктів господарювання та обсягу й переліку податків призведе до нестабільного рівня оподаткування

суб'єктів господарювання та заважатиме використанню потенціалу соціалізації. Ризик (3) визначений з низькою імовірністю, що є наслідком низької вірогідності зменшення податкового навантаження, яке згідно з дослідженнями за період з 1994 по 2004 рр. коливалося на рівні 38,1–31,9% (відношення загального обсягу вилучених податків до бюджету та позабюджетних фондів до ВВП). Високий вплив обумовлений тим, що податки є головним інструментом для формування фінансових ресурсів держави взагалі та органів місцевого самоврядування зокрема.

4. Бюджетний кодекс України визначає порядок встановлення міжбюджетних відносин, які регулюють лише доходну базу місцевих бюджетів та враховують лише обсяг та перелік джерел формування місцевих бюджетів і не враховують єдині соціальні стандарти. Цей ризик має середню імовірність і вплив.

5. Законодавчо-нормативна база не створює сприятливий клімат для використання інвестиційних можливостей регіону. Інвестиції є частиною фінансових ресурсів та повинні забезпечити нарощування потенціалу соціалізації, його якісну трансформацію. Середній вплив визначається необхідністю підвищити не стільки обсяг фінансових ресурсів, скільки за допомогою інструменту інвестування сприяти фінансовій самостійності місцевого самоврядування та спроможності реалізації потенціалу соціалізації.

6. Зміни в кредитно-банківській політиці держави щодо скорочення обсягів і строків кредитування та підвищення відсотків за користування кредитними ресурсами призведуть до гальмування обігу грошової маси та скорочення виробництва товарів і послуг, вивільнення робітників, або зменшення абсолютного рівня зайнятості. Високий вплив ризику обумовлений тим, що зайнятість населення є одним з головних факторів та умов використання потенціалу соціалізації, тому блокування грошового обігу у сфері матеріального виробництва має суттєві наслідки.

Аналіз ризиків щодо досягнення ефективного використання потенціалу соціалізації є базою для визначення шляхів роботи з ними, тому ризики необхідно: а) прийняти; б) поділити; в) знизити. Ризики (3), (4), (5) є такими, які необхідно прийняти, у зв'язку з неможливістю безпосереднього впливу на зміни законодавчої бази. Ризики (1), (2) можна знизити шляхом уживання низки контрольних заходів: 1) розробки соціальних стандартів; 2) коригування їх за підсумком моніторингу ефективності в практичному застосуванні; 3) формування соціальних кадастрів – «фотокарток» областей за комплексною оцінкою відповідно до статистичних показників.

Ризик (6) є багатоаспектним. Контрольні заходи щодо зниження цього ризику мають збільшити якість соціальних послуг, що ототожнюються лише з наданням пільг або з благодійністю, але передбачають розвиток культури та мистецтва, фізичної культури, освіти, охорони здоров'я. Ліквідувати будь-який з визначених ризиків неможливо, оскільки вони невід'ємні від державотворення та від функцій управління соціально-економічним розвитком.

Таким чином, в умовах збільшення обсягу та якості соціальних послуг робота з ризиками є інструментом ефективного управління регіональним розвитком та використання потенціалу соціалізації.

Список використаної літератури

1. Стандарти внутрішнього фінансового контролю COSO <http://en.wikipedia.org/wik>

2. Деєва Н.М. Потенціал соціалізації і його регулювання в економіці: теорія, методологія, перспективи: монографія / Н.М. Деєва. – Д.: АРТ-ПРЕС, 2006. – 442 с.

Надійшло до редакції 12.02.09.
